Huszadik évfolyam. 103. szám. Kolozsvárt, szombat, május 6. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:
Egész évre . . 16 forint. | Negyedévre . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. | Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

A klikkrendszer.

Az uralkodásnak azt a rendszerét, mely annyi bajt, bánatot és szégyent okoz, klikkuralomnak nevezik a vidéken. Akármerre megyünk, megtaláljuk. Központja rendesen a főispán. Gyakran egy bankdirektor. Sokszor csak egy patikárius. Néhány előrelátó, ügyes kapaszkodó képezi az udvart. Légkörében állnak mindazok, kiket a haszonlesés a hatalomhoz köt.

Hazánk vidéki élete ilyen klikkeknek van kiszolgáltatva.

Támogatásuk nélkül nincsen előmenetel a közpályán. A vidék és a központ között ők az ügynökök. Válluk on nyugszik a közteher minden sulya — a látszat szerint.

Minden deputácziónak tagjai. Járásbiróság, telekkönyv, adóhivatal nekik köszöni létezését a mezővárosokban. Öreg birók számára ők eszközlik ki a koronás érdemkeresztet. Kiállítási dijat náluk nélkül ne remélj, Állami, városi, vármegyei vállalathoz csak az ők kegyéből jutsz.

Valamennyi a „kéz kezet mos“ elvén épül fel. Kölcsönös és viszonbiztositó társaságok ezek az egyéni előmenetelre. Zászlójuk a közügy.

Ők jelölik a képviselőt. Fogadják a minisztert. Diszpolgári okmányokat hoznak a fővárosba. Vezetik a kulturális és gazdasági mozgalmakat. Közvetitik a kommunális kölcsönöket. Tagjai a közigazgatási bizottságoknak. Gyámkodnak a vagyonos árvák fölött.

Kolozsváron fejlett alakban létezik a klikkrendszer. Sok ideig Bokross Elek volt a vezér. Ez nagyban működött. Hatalmát bizonyos politikai ügyleteknél egész Erdélyre kiterjesztette. Végzetes halála után a klikk hatásköre visszazsugorodott a városra. Hanem itt mindenható volt. Most is az.

Ezen érdekcsoport hire, tudta és beleegyezése nélkül egy koczka a kövezetben meg nem fordul. Rajta fordul meg a város világitása, vizvezetéke, csatornázása: a középületek emelése, uj utczák nyitása tisztviselők jelölése és választása, regalebérletek kiadása; az egészségügy, az oktatásügy, a közigazgatás minden ága, a szubvencionált hirlap sorsa, a követválasztás, a rendőrségi szervezet, az iparhatósági engedély, a városi vagyon.

Mindenben szakemberek ők, a csalhatatlanság tekintélyével. Kezükben tartják az elhatározás jogát, a cselekvés szabadságát és az ellenőrzés hivatását. Tehát gondolkoznak, alkotnak és jóváhagynak. Övék a terv, övék a tett, övék a birálat.

A ki hozzájuk nem tartozik, pária. Teljhatalmuk gőgjével minden halandót lenéznek. Többnyire királyi tanácsosok. Valamennyinek érdemrendje van. A tisztviselő-választások révén horgukon lóg minden aspiráns és annak összes pereputtya. A nagyméretü egyetemi épitkezések révén ők protezsálják az asztalost, a bádogost. a kőfaragót, a cserépvetőt, a kályhást, az ácsot, az üvegest, a kőmüvest, a mázolót. a kárpitost, a lakatost.

A klikk tehát egy politikai, gazdasági és társadalmi hatalom. A pénzintézeteknél igazgatók, felügyelők, váltóbirálók. A kereskedelmi és iparkamaránál elnökök, titkárok, tagok. Az egyetemen tanárok. A főispánnál bizalmasok. A kommunitásban városatyák. A szabadkőmüves páholyban mesterek, szónokok, tagok.

E rémes és irgalmatlan hálózatnak pókjai is vannak. De ezeket hagyom. Most a béke napjaiban ne beszéljünk személyekről.

Miniszterek, államtitkárok, miniszteri tanácsosok! Jó lesz körülnézni a vidéken. De ne ünnepélyes alkalommal, mert a klikkek jól tudnak tósztozni. Hanem vizsgálódó szemmel, munkabiró karral. A kar végén tenyér van. Ezt oda kell nyujtani egy parolára a becsületes sáfároknak. De ököl is van a kar végén. Ezzel szét kell ütni a klikkeket, melyek a közügy örve alatt kebelük melegágyában tenyésztik a korrupcziót.

Bartha Miklós.

Politikai hir.

A tőzsde adó. Lukács László pénzügyminiszter beterjesztette a Háznak a forgalmi adóról szóló törvényjavaslatot. A tőzsde e megadóztatását követelte azon egyensulynak helyreállitása, a melynek a nemzetgazdaságban a különböző értéktermelési ágak közt meg kell lennie. Az emelkedő fogyasztási adók a szegény népre mind nagyobb mértékben nehezednek. A földadó leszállitását szintén sürgetően követeli a birtokos osztály válsága. Csak a tőzsde lovagjai élvezték a nem fizetés szabadságát és gyüjtötték össze a milliókat anélkül, hogy az állam terheiből kivették volna a maguk arányos részét. Az antiszemitizmustól való félelem évtizedeken át gátolta a kormányt e javaslat beterjesztésében. Csak miután Németország, Francziaország és Ausztria is behozták a forgalmi adót s miután az agrárius mozgalom feltárta a mozgó tőkével szemben gyakorolt kedvezményekből eredő hátrányokat, kezdett a kormány gondolkozni komolyan a forgalmi adó beiktatásáról.

A kulcs az adózás alá kerülő papir teljes árfolyamértékének alapul vétele mellett minden 2000 koronára 10 fillér.

Gazdák a jégbiztositási kartell ellen.

A jég- és tüzbiztositás égető sebe a magyar gazdaközönségnek. A biztositó társaságok — állitásuk szerint — azért lépnek kartellbe a jégbiztositás dolgában, hogy a jégbiztositás révén szenvedett veszteségeik megoszolva, egyre-egyre kevesebb jut a rizikóból. Kartelljükkel megbuktatták két év előtt az u. n. „Jégszövetség“-et, melynek működése teljes fiaskóval végződött s a szövetséget kezelt társaság maga is belépett a biztositó társulatok által létesitett kartellbe s igy tavaly már teljesen ki volt szolgáltatva a magyar gazdaközönség a kartellirozó biztositó társaságoknak.

A tavalyi országos nagy jégverés után biztosra lehetett venni, hogy a kartell felemeli az idénre a jégdijakat s daczára annak, hogy április közepén a gazdának tudnia kellene, hogy milyen jégdijakat fizet az idén, a társaságok mindez ideig nem tették közzé a jégdijakat. — Elvétve itt ott kiszivárgott ugyan egyetmás, a miről az „Ellenzék“ tett is már jelentést, hogy a kartelles társulatok a tavaszi jégkárt jogczimül felhasználva, az egyes kategoriák szerint 30—50 százalékos dijemelkedést, sőt nem egy termelési ágra 60—70 százalékot oktrojálnak reá s a gazdaközönség, ha a természet és időjárás esélyeivel játékot üzni nem akar, ki kell, hogy szurkolja ezt a horribilis jégkár biztositási dijat is.

Ez a rut visszaélés és a gazdaközönség zsebének érvágása a kartellben álló társulatok részéről hova tovább meg fogja teremni a maga gyümölcseit; a gazdaközönség erősen szervezkedik s egy tekintélyes testületében a „Magyar Gazdák Szövetkezeté“-nek helyiségében éppen tegnap tartottak gróf Széchenyi Imre somogymegyei nagybirtokos elnöklése mellett értekezletet, melyben visszhangra lelt a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének az az akcziója, melynek előmunkálatai most vannak folyamatban, s mely egy minden merkantilis érdekkör kizárásával tisztán gazdákból álló s működésében az egész országra kiterjedő nagy tüz és jégbiztositó társulat alakitását czélozza szövetkezeti alapon.

A tegnapi értekezletről kiadott kommunikét alább közöljük. Annyi bizonyos, hogy a jelenlegi állapotok tarthatatlanok s a gazdaközönség, ha ezeken az állapotokon segiteni akar, nem számithat másra mint önmagára. A kölcsönösség eszméjének kell tért adni e tekintetben, mert oly óriási rizikót, mint a mely a jéggel jár, nem lehet fedezni oly költséges szervezettel, mint a mely a részvénytársasági alakkal jár, melynél a sulypont a nyerészkedés és a részvényes igényeinek kielégitése. Utalhatunk e tekintetben Németország biztositási statisztikájára, mely hatszor felül haladja Ausztria-Magyarországét. Ez onnan, van, hogy Németországban a biztositótársaságok is a kölcsönösség elvére tértek át s a társaságok szövetkezeti alakot öltöttek.

A magyar gazdaközönség helyesen teszi, ha minél előbb lefejti magáról a kartellbe lépett társulatok szoritó, kiszipolyozó karmait, a mit megtehet, ha a fenti akcióhoz csatlakozik.

Az emlitett kommuniké igy hangzik:

Az értekezlet egyhangulag kimondotta, hogy a jégbiztositás kérdését a gazdáknak szövetkezeti alapon kell megoldaniok és a jelen volt értekezleti tagok még áldozatok hozatalától sem riadnak vissza, hogy a gazdák érdekével annyira ellentétes, igazságtalan és jogtalan jégkartell monopoliumot megszüntessék. Ugyanezért az értekezlet örömmel üdvözli az országos magyar gazdasági egyesületnek a gazdák jég- és tüzbiztositási szövetkezetének megalakitására vonatkozó előmunkálatait és a megkezdett akcióhoz készséggel csatlakozik.

Magyar helyes irás.

Szinte szokatlannak tünhetik fel az olvasók előtt, hogy én a helyes irásról merészkedem irni, akkor, midőn az irás mestersége az alsóbb néposztály körében is, ha ugyan nem nagy elterjedésnek, de mégis mondhatjuk, meglehetős elterjedésnek örvend. A felől nem is panaszkodhatunk, hogy a magyar népnek nagyon kevés százaléka tud irni és olvasni, habár az állapotok e téren még nem valami rózsásak, annyi azonban bizonyos, hogy müvelődésünk a közoktatási kormány intézkedései folytán az utóbbi időkben nagyot haladt, az iskolák rendszeresitése és ujak felállitása által; de azért helyes irásról nem beszélhetünk, nemcsak a köznépnél, de még a magasabb, müveltebb osztály egynémely rétegénél sem.

Ezt ki is fejtette Tóth Béla, az ötletes, a sziporkázó iró a Pesti Hirlap egyik közelebbi számában megjelenő tárczájában, elmondva, hogy 25 éves szerkesztősége alatt hányféle rangu és rendü egyénnek irása fordult meg kezében s mennyi fájdalmat kellett kiállani azoknak olvasása közben, a hajmeresztő és vérlázitó hibák miatt. Czikkének végén felhivja a „Magyar Nyelvőr“ figyelmét a helyes irás ellenőrzésére.

Ez inditott engemet is arra, hogy nehány, a napi és heti, sőt még kritikával foglalkozó lapok hasábjain is minden nyelvészertel foglalkozó egyénnek lépten-nyomon szemébe tünő, kicsinyesnek látszó ugyan, de ép ennélfogva igen fontos és kerülendő hibákról szerény észrevételemet elmondjam.

Nem egyszer történt meg velem, hogy egyikmásik lapban érdekes, szép, tanulságos czikket olvastam s valósággal gyönyörködtem benne, de a mikor eszembe tüntek az abban előforduló helyes irási hibák, vétségek: bizonycsak lerontották az előbbi jó benyomást s annyira felingereltek, hogy képes voltam a lapot bármilyen szép czikk is volt benne, eldobni.

Nem tudom, hogy igy van-e ezzel mindenki vagy csak az én személyességem; annyit azonban állithatók, hogy egy nyelvészettel foglalkozó egyénre sincsenek jótékony hatással az olyan czikkek, melyek hemzsegnek a legelemibb hibáktól s melyek igy elvesztik élvezhető hatásukat. Nem szándékozom részletekbe bocsátkozni, mert hiszen az szaklap keretébe tartozik, de egy pár lépten-nyomon előforduló hibának felemlitését nem mellőzhetem e lap hasábjain, annál inkább nem, mivel a szaklapokat többnyire ugyis csak olyanok olvassák, kik amugyis tisztában vannak a helyes irással, de egy társadalmi lapot bizony mások is olvasnak. Már pedig az orvosság nem az egészségeseknek, hanem a betegeknek szükséges.

Nem is emlitve a legelemibb hibákat, csak is a kettős mássalhangzók hibás használatát emlitem fel, mert ezekkel állunk a legrosszabb hadi lábon. Ugyanis nem tudják sokan, hogy mikor két kettős mássalhangzó kerül össze, mely esetben kell mindkettőt teljesen kiirni és mely esetben nem. Pedig az egész nagyon világos és könynyen megérthető.

A kétjegyü mással hangzók kettőzése jelesen két esetben fordul elő. Képzés és ragozás által keletkezhetnek hang kettőzések. A képzés utján keletkezett kétjegyü mással hangzók kettőzésénél nem irjuk ki teljesen mind a két kettős mássalhangzót, hanem egyszerüsitjük. Lássunk egy nehány példát ez esetre. Például ezekben a szókban: messze, vissza, kassza, fattyu, hattyu, faggyu, asszony, vessző, annyi, ennyi nem irjuk ki teljesen a két sz-t, a két ty-t, a két ny-t, ellenben az elválasztás alkalmával teljesen ki kell irni.

A második esete a két kettős mássalhangzó összekerülésének a ragozásnál történik. Itt már mind a két kétjegyü mássalhangzót ki kell irni, még pedig azért, mert ezek hangváltozás, vagy hangáthasonlás által jönnek létre. Például összszel, tavaszszal, hiszszük, teszszük, válaszszuk, ereszszük, játszszuk, asszonynyal, erszénynyel, tökélylyel, öcscse, gonoszszá stb. ki irjuk mindkét kettős mássalhangzót. Összel lett ebből: ősz és vel, tavaszszal: tavasz és val, teszszük: tesz és jük, öcscse: öcs és je stb. És mi mégis azt tapasztaljuk, hogy nem egyszer fordulnak elő a lapokban igy: ősszel, tesszük, stb. pedig nem szabad a hasonlás által lett kettős mássalhangzókat a képzés utján keletkezett két hangu kettős mássalhangzók analógiájára egyszerüsiteni. Az ilyen hibák annyira fontosak, hogy ezekért a gymnázistát, ha érettségi dolgozatában fordulnak elő, menthetetlenül elbuktatják.

Imé, egy pár hiba a sok közül, ime az ok, miért kell ügyelnünk, hogy irásainkba helyesirási hibák ne csuszszanak be.

Biró Lajos.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.
1899. Május 6

Kirándulás Monte-Carlóba.

Annyit olvasunk és hallunk Monte-Carloról, csodás szépségéről, a benne uralkodó élet érdekességéről, kiváltképen pedig hirhedt játékbarlangjáról, hogy nem csodálkozhatunk azon, ha alig van utazni szerető ember, a ki ne vágynék e hely megtekintésére.

Nekem is régi óhajtásom teljesült, midőn Molnár Józsiás, volt függetlenségi képviselő s kedves nejének társaságában f. évi marczius 25-én Budapestről utnak indulhattam azzal a végczéllal, hogy a husvéti ünnepeket a sokat emlegetett játékbarlang szinhelyén töltsük.

Utazásunk sok nehézséggel, sőt akadálylyal is járt. A nagy hó miatt kétszer késtünk le a tovavivő vonatokról, Pragerhofnál és Nabresinánál. Sorsunkban osztoztak a római congressusra utazó hirlapirók is.

E kissé lehangoló körülményhez hozzájárultak még az olasz kocsik kényelmetlensége mellett a vonatok tultömöttsége, a folytonos késések, a direct kocsik hiánya miatt a gyakori átszállás s ilyenkor, csak nehezen juthatván hozzá egy-egy hordárhoz, a czokmokunkkal való bajoskodás. Szóval, arra, hogy két-három napot bármilyen szép helyen tölthessünk, kellő mértékben rá is szolgáltunk.

Abban mindhárman meg is egyeztünk, hogy ennyi törődés, lótás-futás, lemaradás, majd fázás, majd izzadás után csak igazán felséges látvány fog kárpótlást nyujthatni.

Épen azért is, mert utazásunknak fő és végső czéljául Monte-Carlot tüztük ki, jónak láttuk a távolabbi Nizzában tölteni egy napot s akkor jönni vissza ide, mikor már a franczia Fiorenczet, ezt az igazi virágvárott láttuk.

A tengerparton, a dus déli, mondhatni tropicus növényzet közepette világvárosi pompával, fényes kirakatokkal, első rangu szinházakkal, a tenger fölébe épitett casinoval, nagyszerü téli kerttel ékes város mindjárt megérkezésünk után olyan kellemesen hatott ránk, hogy összes uti fáradalmainkat azonnal elfelejtettük s már Nizza gyönyörü parkjai, pálmaligetei, boulevardjainak fényes üzletei, az itt látható eleven élet, a casinoban töltött est s főként a Hotel Beaurivage-ban elfoglalt szobáink ablakaiból élvezett felséges tiszta és enyhe tengeri levegő bő kárpótlást nyujtottak a kiállott fáradságos utazásért.

Nagy péntek reggelén mentünk át innen Monte-Carloba, azzal az elhatározással, hogy megnézzük, legfeljebb estig ott maradunk, s onnan visszatérünk Nizzába.

Ugyanis azt hittük, Nizzánál kellemesebb helyet az egész Rivierán sem találhatnánk.

A félóránkint közlekedő gyorsvonatok egyikén, a melyeket a játékosak vonatainak neveznek, 35 percz alatt értünk Monte-Carloba.

Ez a rövid ut is annyi szebbnél-szebb képet nyujt az utazónak, hogy egyik elragadtatásból a másikba esik. Folyton a tenger partján halad a vonat. Alagut, meredek sziklaormok, virágpompában levő parkok, bájosabbnál bájosabb villák, kastélyok, nevezetesség számba menő világhirü hotelek, halászbárkák, elegáns yachtok, minden pillanatban más és ismét más e'ragadó látvány.

Négyszer tettük meg összesen a Nizza-Monte-Carló-költői utat, nappal és estve, napfényes és borus időben, s nehezen tudnók eldönteni, mikor találtuk szebbnek, bájosabbnak.

A mint a monte-carlói állomáshoz érünk, egy felvonót találunk, a mely egyenesen a casinó előtti pár száz méter magasságban levő parkba visz.

A mint ide feljut az ember, s szétnéz, egy bübájos paradicsomban képzeli magát. Egyfelől Garnier-nak, a párisi opera müépitészének remeke, a Casino, a maga rendkivül kellemes benyomást tevő keleties styljával, körülötte a világnak talán legjobban müvelt partjával, északra a Rigivel versenyző hatalmas sziklás hely, La Turbie, beültetve szőlőültetvényekkel, s virágzó baraczfákkal, délre a tenger, nyugotra egy bájos kis öböl, tele előkelő yachtokkal, s a felette emelkedő sziklatömegen a kis Monaco, a maga fejedelmi kastélyával, püspöki palotájával, s boldog, adófizetést nem ismerő nehány ezer lakójával.

Igen nehéz volna hü képet rajzolni erről a helyről, mind az a mit látunk, csodálattal és gyönyörüséggel tölt el. Nincs is semmi bántó sem az épületek stylusában, sem a park ültetvényeinek elhelyezésében. Mindenütt a legjobb izlés, a legkiválóbb müvészek vállvetett munkája s a természet csodás közremüködése szemlélhető.

Olyan sajátságosan jól érzi itt magát az ember az első pillanattól kezdve, mintha itt született, s itt élt volna egész. életében. Nem is csodálkozom azon, ha az egész világ vagyonos osztálya a saison alatt itt képviselve van.

Mi is egy órai monte-carlói időzés után egyhangulag annak a gondolatnak adtunk kifejezést, hogy a feltámadás ünnepét szebb és kellemesebb helyen nem tölthetnők, mint itt.

A 7 órai ebédre ugyan még visszatértünk Nizzába, de csak azért, hogy másnap reggel mindenestől Monte-Carlóba térjünk vissza.

Hogy nagypéntek estéjét Nizzában töltöttük, annak rendkivül örvendek, mert igy alkalmam volt láthatni a kereszténység hatalmas tragédiáját, a Passiót. A községi Casino szinházában játszotta Ricci, kiváló olasz szinész Christus szerepét. A korhü jelmezek, a felséges zene e nagyszerü müvet igen mély hatásuvá tették. Különösen fájdalmas, mondhatni kinos jelenet volt a Christus kalváriai utja. A mulatni vágyó elegáns nagy közönségen is látszott, hogy a kereszténység isteni martyrjának kinszenvedései megrázólag hatnak rá.

Tizenhét év óta minden év nagyhetében játszodja ez a társaság Nizzában a Passiót, még pedig a nizzai püspök támogatása és védelme alatt. Az a meggyőződésem, hogy a hasonló előadások igen jó, eléggé nem méltányolható hatással vannak a keresztény vallásosság ápolására.

Ilyen vallásos táplálék után váltunk meg Nizzától, ott hagyva hotelünket s oroszainkat, a kik ugy látszik, nagyon szerethetik Nizzát, mert igen nagy számmal vannak itt állandóan.

Nagyszombat reggelén, ha csak pár napra is, már monte-carlói lakósok lettünk. Most már még alaposabban szemlélhettük meg e helyet s az eredmény az volt, hogy még elragadóbbnak találtuk.

A monte-carlói külső élet elevenségét legjobban a Casino előtti Café de Paris terrasszáról láthattuk. E kávéház előtt megfordul mindaz, a mi fény és előkelőség van Monte-Carlóban, mert előtte van a Casino termeibe a bejárás, a legfényesebb monte-carlói hotel, a Hotel de Paris, az állandó képkiállitást magában foglaló szépmüvészetek csarnoka s körülötte a gyönyörü park. E kávéházi tartózkodást kellemessé teszi egy kitünő magyar zenekar, a melynek tagjai veres frakkba öltözve déltől éjfélutánig csaknem szünet nélkül játszanak.

E hely forgalmát fényesen mutatja a hatszázezer franknyi évi bérösszeg, a menynyit a mult évben is fizettek érte.

Az időtöltések változatosságáról bőven gondoskodik az igazgatóság.

Naponkint a legkiválóbb zenekarok concertjei, világhirü müvészek előadásai, galamblövészet, csolnak verseny, népünnepélyek, kirándulások hajón, fogaskerekün és pompás landavereken élvezhetők e helyen.

A fő vonzó erő természetesen, az igazi központ, a Casinó. Ez két részből áll: Ugynevezett játszó és ünnepélyekre szánt termekből. Utóbbiak magukba foglalják a bál és concert termeket, valamint a Szinházat, a melyben Patti Adelina és Sarah Bernhardt is oly gyakran játszott.

Ha beakarunk a játszó termekbe jutni, legelőször a bejárástól balra levő irodába utasitnak, a hol reggeltől éjfélig mintegy tiz

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ahrudbánya város a bukás szélén.

Tekintetes Szerkesztőség!

Becses lapjának május 2-iki, 99. számában „Abrudbánya város a bukás szélén“ czim alatt egy czikk jelent meg.

A tanács a czikk irójával polemiába bocsátkozni nem hajlandó, azonban a mai napon Alsófehérvármegye méltóságos főispánjánál a vagyoni és személyi vizsgálatot kérte.

A vizsgálat eredményét annak idején a tekintetes szerkesztőséggel közölni fogjuk.

Abrudbányán, 1899. május hó 5-én.

Tisztelettel

Sturm Mihály, városi jegyző. **Boér Béla**, polgármester.

Egyleti élet.

A kolozsvári önkéntes tüzoltó-egylet parancsnoksága 1899. évi május hó 9-én d. u. fél 7 órakor a tüzoltó-laktanya helyiségében gyülési tart. A gyülésen több egyleti ügyet intéznek el.

*

A „Tekéző Társaság“ vasárnap f. évi május 7-ikén délután 5 órakor saját helyiségében rendkivüli közgyülést tart. Tárgy: tagok választása.

Mulatságok.

Az unitárius főtanoda ifjusága ez évben is megtartja jó hirnevü tánczmulatságát junius 3-án. A rendező bizottság élén dr. Gál Kelemen elnök, Benczédi Andor alelnök, Ürmösi József, titkár és Pap Domokos pénztárnok állanak. Remélhetőleg ez évben is az eddigi jó hirnévhez méltóan fog sikerülni.

*

Nyomdászok majálisa. A kolozsvári nyomdászok — mint már emlitettük — e hó 13-ikán (szombaton) a „Lövöldé“-ben majálist rendeznek. Ennek a jövedelmét arra az alapra szánták, a melyből az egylet részére tervezett zászló költségeit fedezik. A majálisra szóló meghivókat a rendező-bizottság már szétküldte. Nem lehet kétségünk abban, hogy Kolozsvár lelkes és áldozatkész közönsége annak a nemes czélnak elérésében — melyért ezt a mulatságot is rendezik — megfogja segiteni ezt a derék egyletet, s tömeges megjelenésével előmozditja az erkölcsi és anyagi sikerét ennek a nemes czélu mulatságnak. E helyen emlitjük meg, hogy a zászlóalap javára ujabban *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter 10 frtot, báró *Feilitzsch* Arthur orsz. képviselő 5 frtot adományoztak.

*

A kolozsvári nyomdász-egylet tisztelettel kéri mindazokat, kik a f. hó 13-án tartandó majálisra meghivókat mindezideig nem kaptak, s arra igényt tartanak, forduljanak bizalommal az „Ellenzék“ nyomdájába.

IRODALOM.

Kolozsvári Lapok ma megjelent. A vezető czikk, a melyet ifj. *Téglás* Gábor irt, a szinház lefolyt szezonját teszi szóvá „Szinházi jegyzetek“ czimen. Szép költeményt irt a lapba *Szabolcska* Mihály (Csalódások). Verseket irtak még ebbe a számba *Keményfi* és *Bartos* Gyula, novellát *Szathmári Zoltán*, Büchnerről emlékezik *Kunfi* Zsigmond és Zacconival foglalkozik *Janovics* Jenő. Az érdekesen összeállitott számot, mely Zacconi és Stephanides Károly arczképét hozza, változatosan összeállitva *hétről-hétre* és irodalom rovatok fejezik be.

SZINHÁZ.

Második előadás Nagyváradon. A kolozsvári közönség élénk érdeklődéssel viseltetik a szintársulat sorsa iránt. Ez egészen természetes. Nagyváradi lapokat nem mindenki olvashat: megszerezzük mi tehát azt az élvezetet a publikumnak, hogy időnként egy pár szemelvénynyel örvendeztessük meg. A mint már emlitettük, az első előadás nem csinált telt házat. Ilyen ház Kolozsvárt a legrosszabb napokon is szokott lenni. Egyik lap szerint *A gésák* „bizony nagyobb közönséget vonzottak tegnap a szinházba, mint a bemutatóul előadott poétikus dráma, a miből az a szomoru tanuság, hogy a gésák kellenek a magyarnak és nem poetikus dráma; továbbá, hogy Thália temploma ma-holnap nem sokban fog már különbözni egyéb *mulatóktól*, a melyeknek még az az előnyük is megvan, hogy ott előadás közben vacsorázni és szivarozni is lehet.“ Természetes tehát, hogy kedélyes este lehetett a bódéban, mely egy másik tekintélyes lap őszinte szavai szerint „nagyon alkalmas lovardának, meg orfeumnak is“ s ha *Nyárai* néhol „tulon-tul merész is volt“, nem lehet csodálkozni, ha az „üvöltő karzat“ működését innen a távolból elképzeljük. Az előadásra nézve azonban eltérők a vélemények. Azt irják róla, hogy „nem magas igényeknek megfelelő, de közepes előadás volt és a közönség mégis nagyon jól mulatott; azonban ennek oka nem az előadás kiválósága volt, hanem az, hogy régóta nem volt a közönség szinházban.“ Ez minket annyival inkább érdekel, mert az alábbi passus szóról-szóra a következő szavakkal tiszteli meg Bölöny intendáns társulatát: *„Ebből az egy előadásból is tisztán látjuk a képét a következő operette előadásoknak s már most kijelenthetjük, hogy nem üti meg az énekes személyzet azt a mértéket, a melyet a kolozsvári nemzeti szinháznak el kellene érnie.“* Tavaly a dráma volt rossz; most az operett. Valóban szégyeljük magunkat, hogy társulatunkról ilyen bizonyitványt állitottak ki, annál inkább, mert az illető lap kézzelfoghatóan bizonyitja, hogy az előadás azért nem volt jó, mert „Székely Irénen és Perényi Margitot kivül a többi szereplő igen gyengén tett ki magáért“, mert „egy operette-énekesnő akármilyen kiváló hangu, zenei tudásu, játéku is, ha nincsen meg hozzá a megfelelő környezet, akkor bizony az összelőadás valami kiváló soha sem lehet“ s végül, hogy „jó volna felfrissiteni ugy a férfi, mint a női kart s egy nehány jó hangot keriteni bele“, a mi mindenesetre megszivelendő tanács. Ehhez hasonló kedves bókokat vágnak Nagyváradon a vezetőség fejéhez, a mit azonban mind meg kell szivelni, mert hiszen senki sem kényszeritette a társulatot, hogy a tejjelmézzel folyó Kolozsvárról elmenjenek. Meg kell szivelni azt a bókot is, hogy a társulat sokat magasztalt *star*-jai tavaly óta sokat hanyatlottak, mert bár *„Székely* Irén kisaszszonynak nagyon szép hangja van, énekelni is tud; de ugy látszik, nincs benne elég könnyedség és temperamentum“ s hogy „Perényi Margit erősen igyekszik és igen jó subrett lehet belőle.“ Mindezen mizeriák daczára a közönség jól mulatott, de „még sokkal jobban mulatott volna, ha a szinpadon figyelembe veszik, hogy a *Gésák* voltaképen vidám, bohókás, burleszk dolog, melyben csapongó, gyujtó, elragadó jókedvnek kell uralkodni a japán furcsaságok birodalmában. Minek hát ezt a darabot oly szörnyü komolysággal játszani, mint ezt ma este sokan cselekedték? „Hogy pedig a szemelvényekben a zenekar is némileg képviselve legyen, ideigtatjuk egyik lap következő sorait: „A zenekarban ülő fuvó hangszeres urakat pedig biztositjuk, hogy megkapják a gázsijukat, ha nem is fujják olyan tüdejük szakadtából a trombitát. Mert az már még sem járja, hogy a zenekar teljesen elnyomja az éneket, még a kart is, mely pedig elég erős. Az egész este azt hittük, hogy Stefanidesz ur gárdájában ott ülnek az egyenes leszármazottjai azoknak a hatalmas bibliai trombitásoknak, a kik valamikor harsány riadójukkal Jerikó falait ledöntötték.“ Ennyi mizeriával folyt le a második előadás! Igy irnak *A gésák* előadásáról, mely a szinházak legtöbbjébe került! De azért csak „hideg vér s elegánczia“, a mint Megyeri Dezső egyik operettjében mondják: mert a *nagy-váradi* tartózkodásnak *nagy-(v)ára* van! Kellett ez a kolozsvári szinháznak?!

*

Magyar szinészet Nagy-Szebenben. Szalkay Lajos jelesen szervezett székesfehérvári társulata nagy erkölcsi, de kevésbbé megfelelő anyagi sikerrel működik Nagy-Szebenben. Az utóbbi előadásokat szép közönség nézte ugyan, de a jól rendezett előadások, folytonos ujdonságok mindennap megérdemelnék a zsufolt házat. A társulat jeles tagjai Gazdy Aranka, Holéczy Ilona, kik máris a közönség kedvenczei az igazgató nejével, Sz. Kövessy Rózsával együtt, továbbá Réthy Lina, Szirmay Olga, Nagy Imre és Deésy Béla. A nagy-szebeni magyar közönség igen meg van elégedve a társulattal; de a németek nem látogatják az előadásokat, sőt ép most állitott be egy zengeráj. Reméljük, hogy tovább viszi a sátorfáját, ha nem önként, hát hatósági figyelmeztetésre.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 6.

— **Választók összeirása.** A képviselőválasztók lajstromába a szönyegen levő uj törvény erejénél fogva most beveszik azokat is, a kik a mult évi adójukkal hátralékban maradtak. A központi bizottság e tárgyban tegnap délután gyülést tartott. A gyülés elhatározta, hogy kerületi bizottságokat küld ki a választók összeirása érdekében. E tárgyban felhivást adnak ki a közönséghez; e felhivásban a kerületi bizottságok névsora be lesz foglalva. Figyelmeztetjük polgártársainkat már most arra, hogy saját érdekükben igyekezzenek figyelemmel kisérni az összeirók munkáját s közremunkálni arra nézve, hogy választó polgártársaink a listából ki ne maradjanak.

— **Májusi ájtatosságok.** A szép május hónap a Szüz-Mária hónapja. Ebben a hónapban mindenütt a katholikus egyházakban ájtatosságokat tartanak. Kolozsvárt is május elsején megkezdődtek a délutáni Mária vecsernyék, melyek mindennap 6 órakor a főtéri templomban tartatnak meg. — E hónap folyamán minden vasár- és ünnepnap, a vecsernyék alkalmával lesz szent beszéd is, melyeket Szekeres József lelkész fog tartani.

— **Első áldozás.** A városi róm. kath. elemi iskola, növendékei első áldozása holnap, vasárnap 9 órakor lesz a főtéri templomban mely alkalommal az ártatlanokat Biró Béla apát-plébános fogja megáldoztatni.

— **A Berde Mózsa hagyatéka** ügyében Molnár Sándor jogügyész, ki a perben az egyház képviselője volt, megtette már végleges jelentését és számadását miután a Márkos-ági rokonok a pertől elálltak s a végrendeletet elfogadták. A per lebonyolitása az unitárius egyháznak tetemes áldozatba került, de most már eljutott oda, hogy a szép örökséget birtokába veheti rövid idő alatt. A korpádi birtok miatt Berde Béla még pert folytat az egyház ellen, dé ez is talán véget fog érni nem sokára.

— **Az unitárius zsinat** idejéül az E. K. tanács augusztus 27-ik napját tüzte ki. A zsinat Székely-Keresztur városban fog megtartatni. Ugyanott, a hol most 20 éve, 1879-ben.

— **Gyarmathyné felolvasása.** Az EKE felolvasó ülésén, mely holnap d. e. 11 órakor a ref. theologia disztermében tartatik meg, *Gyarmathy* Zsigáné igen érdekes és tanulságos dolgozatát a kalotaszegi varrottasokról *Gajzágó* Antalné olvassa fel. A felolvasó ülés iránt, mely teljesen ingyenes és az EKE tagjain és ezek családjain kivül vendégeket is szivesen látnak, élénk érdeklődés nyilvánul. Az EKE tagokat a felolvasásra külön is meghivta az elnökség.

— **A kolozsvári egyetem uj professzora.** A hivatalos lap száma jelenti, hogy a király Pótsa Béla drt, a magyar Nemzeti Muzeum érem- és régiségtári őrét, a kolozsvári Ferecz József tudomány-egyetem a régészet nyilvános rendes tanárává nevezte ki. A fiatal tudós legutóbb is különösen magyar szempontból igen hasznos kutatásokkal tett szolgálatot uz arkeológiának, a mikor, mint Zichy Jenő gróf expedicziójának egyik tagja, az őshaza emlékeiből számos nagy értékü kincset gyüjtött össze, a melyek Zichy gróf bőkezüségéből most a Nemzeti Muzeumot gazdagitják.

— **Egy tanitónő jubileuma.** E hó folyamán a kolozsvári r. kath. belvárosi leányiskolában jelentős ünnepély fog lefolyni. Ennek a virágzó és áldásosan működő iskolának ez idő szerint nagy érdemü vezetője Schwarczel Adél urhölgy, most tölti be tanitói működésének 25-ik évét, s ezt az évfordulót fogja az általa vezetett iskola, megünnepelni. Schwarczel Ádél egyike az ország legképzettebb, legbuzgóbb és hivatását legátérzőbb tanitónőinek, a ki abban különbözik sok pályatársától, hogy nem csak tanit, hanem nevel is, s igy a szülő szerepét is egész odaadással teljesiti. Azon 25 év alatt, melyen belöl soha nem lankadó buzgósággal s a legteljesebb lelkesedéssel felelt meg annak a nagy és nemes hivatásnak, a melynek egész életét szentelte, s most a mikor egy negyedszázadot meghaladó áldásos működésére tekinthet vissza, ezt azzal a lelki örömmel és megnyugvással teheti, hogy tudását, idejét, lelkesedését annak a nagy czélnak áldozta fel, a melynek szolgálatába szegődött. Évenként átlag 70 leánygyermek került ki a keze alól, a mi 25 év alatt közel 1800-at tesz ki. Ennyien köszönhetik neki tudásukat, s köszönhetik azt a szeretetteljes gondozást, a melyben a kisdedeket részesiti. Ily müködés bizonyára érdemes arra, hogy nem csak a keze alatt felnött gyermekek, s ezek szülői, hanem az egész társadalom hálásan ismerje el az ő nagy érdemeit, s abban az erkölcsi elismerésben külsőképpen is részesitse, a melyre e hosszu és eredményekben gazdag időszak után méltán számithat. Meg vagyunk győződve, hogy az ő ünnepeltetése nem marad az iskola falai között, hanem künn a társadalomban is visszhangot fog kelteni, s a társadalom és iskola válvetve fognak együtt müködni, hogy ezt az ünnepet erre a derék, lelkes és páratlanul buzgó tanitónőre nézve feledhetetlenné tegyék.

— **Festő iskola Kolozsvárt.** A város legszebb pontján, a sétatéren a korcsolyázó csarnok emeleti termében rendezett be Pap Gábor festőművész festőiskolat. Itt gyakorlati utmutatást nyerhet bárki, a ki a festészetre hajlandósággal bir s ideje nincs arra, hogy Münchenbe vagy Párisba vándoroljon. A festő iskolát legalkalmasabb a d. e. órákban felkeresni. Szivesen adunk erről hirt, mert a festő müvészet kultiválására Kolozsvárt nagy szükség van s egy ily kezdeményezés támogatása városi és kulturális feladatot képez.

— **A Mátyás szobor ügye.** Tegnap emlitést tettünk arról, hogy a Mátyás szobor leleplezése a jövő évre marad. Arról értesülünk ma, hogy a szobor mellékalakjainak öntése már rég folyamatban van, a főalak is nemsokára öntődébe kerül. Forszirozott munkával el lehetne készitení ez év őszére azonban ez a forszirozás, egy évszázadokra készülő alkotásnál lehetőleg elkerülendő.

A szoboralap különben sem gyült még egybe. Hiányzik még m. e. 25 ezer forint. E 25 ezer forint összadását a magyar főpapok és nagybirtokosoktól remélik. Ezek nagy része idáig teljesen tartózkodott az adakozástól. Az eddig összegyüjtött pénz a szegényebb néposztály filléres-adakozásaiból gyült össze.

— **Árucsarnokok az iparosok részére.** Többször felszólaltunk a miatt, hogy a kolozsvári piaczokon az iparosok semmi figyelembe nem részesülnek. Itt nálunk még az ököl jog divik. Az erősebb öklü iparos kiszoritja a gyengébbet a piaczról. Határozott áru helye az egyes ipar czikkeknek nincs. A mit a vidéki gazda ma a közép utczában megtalált, a másik vásár alkalmával ezt már hiába keresi ott. E miatt igen sokszor a vidéki vevő helyi készitményü szolid munka helyett boltból drágábbért, külföldi rongy produktumot kénytelen venni. És igy sorvad a kolozsvári ipar, rövidséget szenved a vevő. Hirschfeld József kolozsvári öreg polgár most azt javasolja hozzánk behozott kéziratában, hogy a csizmadia társaság áruhelyének mintájára létesitsenek az iparosok számára áruhelyeket mint az már Tordán és Zilahon is meg van. Ilyen áruhelyeket a csizmadia czég is épithetne, mert van erre tőkéje, a mit nyereséggel fektethetne be ez áruhelyekbe.

— **Pap Leontin**, a kolozsvári kir. törvényszék egyik legidősebb birája — mint értesülünk — a napokban beadta nyugdijaztatás iránti kérését Pap Leontin még 1872 előtt a régi megyei törvényszéknél mint ülnök volt alkalmazásban, s 1872. évben a királyi biróságok felállitásakor nevezték ki a kolozsvári kir. törvényszékhez birónak, a hol azóta állandóan működik. Most közel 40 évi közszolgálat után vonul a jól megérdemelt nyugalomba.

— **Szép munka.** Örömmel veszünk tudomást mindig arról, ha a magyar ipar olyant produkál, a mi jó izlésre s rendkivüli ügyességre mutat, mert bizony, mióta a szabad ipar járja minálunk is, igen sok iparágban nagy visszaesést látunk. Több a kontár munka, s vajmi kevés czikk mehet „remek“ számba. Jól esik tehát, ha mégis akad egy-egy ámbiczióusabb iparos, ki szakit a felületességgel s munkájánál mindig csak a szolidságra törekszik. Ilyennek mondhatjuk ifj. Seeman mü kovács segédet, a ki egy igen szép munkát állitott ki a Reményik Viktor üzletében. Igaz, hogy az atyja műhelyében képezte ki magát, a ki a bécsi világkiállitáson az első aranyérmet nyerte s ezenkivül számos kitüntetésben részesült, de ezért teljes elismerést érdemel.

— **Lemondás szocziális üzelmek miatt.** Gyalui Rozenberger Mór nagybirtokos és a kolozsvári kerületi betegsegélyző pénztár elnöke annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy ő elnöki állásáról lemondott. Lemondásának oka az, hogy a pénztár tisztviselői kara és igazgatósága szocziálistákból áll. A kerületi betegsegélyző pénztár szocializis üzelmeknek a székhelye. Ő mindent elkövetett, hogy ennek elejét vegye; egy pár tisztviselőt, a kik az üzelmeknek főszereplői voltak, hivatalától el is mozditott, a szocializmus hiveiből álló igazgatóság nemcsak visszahelyezte ezeket, hanem egyik főszocializlistának a fizetését havonta 5 frttal fel is emelte, daczára annak, hogy a pénztár anyagilag nagyon gyarló lábon áll és a tartozásokat is alig tudják fizetni. Ő nem tud, hiába törekszik rendet

---

tisztviselő foglalkozik a belépésre jogositó igazoló jegyek kiadásával.

Bárminő igazolvány elégséges arra, hogy ilyen belépti jegyet kapjon az ember. 3—4 napig csak egy-egy napra szóló jegyet adnak; ezután már hosszabb időre érvényes jegyet is állitnak ki.

Ily módon mi is könnyen hozzá jutván a belépti jegyhez, d. u. 4 órakor mentünk be a kártyabarlangnak emlegetett s azon a leghiresebb müvészektől kiváló pompával s izléssel diszitett fényes termekbe.

Előkelő női és férfi közönségből alkotott sorfalak közé ékelt asztalok, középen a roulette-tel, jobbra és balra, alatta és felette a számsorok és különböző táblák megrakva 5 frkos ezüst vagy különböző értékü arany és papir értékkel; s e pár száz ember olyan csendes, mintha e nagypénteki délután valamely kiváló hitszónok ünnepi beszédét várná, pedig csak a croopi ez, a játékvezető rövid mondatai hallhatók: „Faites vos jeux,“ tessék játszani, „le jeu est fait, rien ne va plus,“ a játéknak vége, nem lehet többet tenni, ezután a csend még nagyobb lesz, feszült várakozással lesik, hol akad meg a kis golyó. Mikor ez megtörténik, a hivatalnokok elővesszik a kedves kis kapákat, a melyekkel már annyi milliót kapartak össze s beseprik a nem nyerő tételeket, a nyerőket, a szerint a mint szinre — pirosra, vagy feketére, — párosra vagy páratlanra, kisebb vagy nagyobb számsorra, vagy éppen a kijött egyes számra történt a tétel, kifizetik, rátéve a tételre az összeget egyszerüen, kétszeresen, háromszorosan s többszörösen, a legboldogabb nyerőnek, ki egyes számmal nyert az összeg harminczötszörösét. Egy percz alatt lehet száz frank tétellel 3500 frankot nyerni!

Hogy ne lenne csábító ilyen kilátás, éppen ezen a helyen, a hol a pénzért annyi élvezet kinálkozik!

De a három első nagy teremben a melyekben csak roulette-asztalok vannak, aránylag kicsiben megy a játék, mert itt többségben vannak, az 5 frankos ozüst darabok s a legnagyobb tétel csak 6000 frank. — A két belső teremben két-két asztal van a Frente-et-quarante kártyajáték hivei számára. Im a legkisebb tétel 20 frankos arany s a legnagyobb 12.000. Emitt már halommal rakják nem is a 20 frankos, hanem az 50 frankos aranyokat s nagy papirpénz egyeket.

A tolongás az asztalok közül még nagyobb, mint a roulette-nél.

Többségben a nők vannak e helyen. Elegáns, legutolsó divat szerint öltözött nők, nagy részben virágos, himzett, gyöngyökkel, ékszerekkel rakott vagy festet ruhákban, csaknem földig érő gallérban. Koruk különböző; nagy részük fiatal, vagy legalább is annak látszik, de vannak deresedő hajuak is s éppen ezek szenvedélyesebb játékosak.

Nem egyszer hallottam, a mint egy-egy ragyogó delnő az elötte ülő játékos gavallérnak tudomására adta, hogy szerencsét hoz számára...

Érdekes, az embert tanulmányozni kedvelő filosof számára megbecsülhetetlen hely ez. A ki azonban a lapokban időközönkint közölt öngyilkossági hirek után azt következtetné, hogy itt a játékososok közt a kétségbeesés feltünő vagy éppen hangos megnyilatkozását észleltetni, igen csalódnék. Van annak a helynek valami csodás ereje, a mely a kétségbeesett arczára is mosolyt és látszólagos higgadtságot varázsol.

Nincs talán a földnek olyan müvelt nemzete, a melynek nyelvét itt ne beszélnék. Aránylag igen sokszor hallottunk magyar beszédet is.

Sőt egyszer magyar beszédünket hallva, egy nő társaságunkhoz szegődött s minden bevezetés nélkül elmondta nekünk, hogy férjét keresi, a ki párisi franczia, négy hónap óta itt van, s ez idő alatt 36000 frankot vesztett; ezt azonban csak pár napelőtt tudta meg egy barátjától. Ugyanis ez idő alatt a világ különböző részeiből kapott leveleket férjétől, a kiről azt hitte, hogy üzleti ügyekben utazik.

Persze a leveleket, mondá ismeretlen honfitársnőnk, egy nizzai iroda közvetité, a mely kivánatra éppen onnan küldeti el a levelünkre, a honnan kivánjuk. Férjét ugyan megtalálta, de hallani sem akar a távozásról; inkább, hogy a neje ne lehessen a sarkában, az emeleti helyiségekbe jár, a hová nőket nem bocsátanak be, sőt a férfiak közül is csak azokat, a kiknek ezresektől duzzadt pénztárcza az ajánló levelük...

Ugyancsak e szép ismeretlentől hallotta, hogy egy magyar ur hatszázezer frankot nyert nem régiben, de el is vesztette.

Eleinte talán mindenki nyer. Egy kisebb összeggel mi is próbát tettünk. A négy első tétellel nyertünk, de azután elvesztettük ezt s még ugyanennyit ráadásul.

Igaza van annak az állitásnak, hogy a rouge (piros,) meg a noir (fekete) nyerhet ugyan, de sokkal könnyebben veszthet, mig a fehér (Blanc, a főrészvényes) biztosan nyer. Például a mult évben 60 milliót nyert a bank, a miből 19 millió ment a fejedelem udvartartására, 25 millió a részvényesek zsebébe s a többi a kiadások fedezésére.

Monte-Carló látogatóinak száma évről-évre növekszik, ilyan arányban emelkedik a részvényesek jövedelme is.

Ez évben lejárván a bank szabadalma, ismét 50 évre kaptak engedélyt a részvényesek. Az engedély meghosszabbitásáért a fejedelmi pénztár 10 millióval gazdagodott és a monte-carlói közönség a közel jövőben az eddiginél jóval diszesebb szinházat fog kapni.

Az a sejtelmem, hogy az eddigi szinházi helyiség éppen ugy, mint a régi olvasó terem nemsokára szintén a játékasztalok tiszteletére fog átalakittatni.

A mai ideges, izgalmakat, rendkivüli szórakozásokat kereső gyorsan és könnyen meggazdagodni szerető embertársainkat figyelembe véve, Monte-Carlónak s tulajdonosainak nagy és fényes sikert jósolhatunk.

Bizonyosra vehetjük, hogy 50 év mulva ez a hely még elragadóbb lesz, palotáiban, hoteljeiben, a melyek kényelem szempontjából ma is csaknem páratlanoknak mondhatók, még nem is sejtett eleganczia s comfort lesz élvezhető, ünnepi Fermei (salles des fêtes) s az ezekben rendezendő előadások csodálat tárgyai lesznek — de valószinüleg még inkább próbaköve lesz ez a hely a gyenge jellemüekneknek, mint ma s a halába menekülő szerencsétlen játékosok statisztikája is még elszomoritóbb lesz.

N. K.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

csinálni e testületnél, melynek elemei a tiszti állásokra a kereskedelmi iskolai végzettséggel biró jelentkezőket mellőztékés alkalmaztak több semmi kvalifikáczióval nem biró elemeket, a kik a szocziálismusnak legerősebb hivei. Mindezeket Gyalui Rozenberger Mór elnök az illetékes hatóságnál is bejelentette, lemondását kellőképen megokolva. Ennélfogva nincs egyéb feladatunk, mint sajnálkozni a lemondás felett, mert tudjuk, hogy e humánus czélra a kormány által alakitott testületet a lemondott elnök tudással, ügy szeretettel, körültekintéssel, buzgalommal és szabad idejének feláldozásával igyekezett vezetni. S hogy ez most nem sikerült, nem az ő egyéni képességén mult.

— **Salamon János emléke.** Egy kellemes hangversenyben fog nemsokára gyönyörködni Kolozsvár közönsége. Csikai zenekara u. is elhatározta, hogy egyik közelebbi estén zene estélyt ad, s azon kizárolag Salamon kedvelt népdalait és régi nótáit fogja játszani, azokat, a melyek mellett annyiszor sirva vigadt a magyar. Ez estély teljes jövedelmét átszolgáltatja a Salamon János emlékére. Erre nézve már meg is kezeette és buzgón folytatja zenekarával a próbákat. — A Salamon emlék bizottság, mint értesülünk gyülést tart hétfőn délben a Nagy Gábor szállodájának külön helyiségében. Az ivtartókat arra kéri az elnökség, hogy az eddig befolyt összegeket beszolgáltatni sziveskedjenek. A gyüjtés azért folytatható.

— **Erzsébet királyné utja.** Tegnap d. u. a városház tanácstermében, valamint a helyszini szemlén döntött a szépitő-egylet bizottsága a fölött, hogy a Fellegvárra vezető szerpentin-ut kiépitése mikép létesittessék. A bizottság a régi terv mellett marad s a Makoldiné-féle szőlőtől kiindulva, 3—4 telek fölött fogja elvezetni a szerpentin-utat; az ut derekán levő kis fensikon pihenővel, a fordulóknál lépcsőkkel. Jegyző jelentette, hogy Kőváry László történetiró akad. tag felajánlta, hogy a telkéből az uttestre eső részt dijmentesen engedi át. A bizottság ezt örömmel és hálás köszönettel fogadta el s a tanácsnak be is jelentette. Reméli a szépitő-egylet, hogy a többi birtokosok is dijtalanul fogják a nagy királyné emléke iránti tekintetből átengedni a szükséges területet. Áldozattal ez reájuk nézve azért nem jár, mert a tervezett hid és szerpentin-ut létesülése által tizszeresen emelkedni fog a telkek ára ezen a részen. A telkek felső része ez idők szerint különben is cziheres, sziklás, terméketlen terület. Már most, a mint elkészül a terv, a városi mérnöki hivatalnál azonnal megtétetnek a lépések a kivitelre. A Sánczalja-utcza a nyári szinház közelében egy kényelmes gyaloghiddal, a Fellegvár pedig egy kényelmes feljáróval lesz megközelitve.

— **Női előadás az egyetemen.** A tegnap délelőtt egyetemünknek egyik szorgalmasnő tagja, Novák Rózsika sikerült előadást tartott Mária Krisztináról.

— **Kalotaszegi népdalok a fonografban.** Levelezőnk táviratozza a következőket: Vikár Béla és Hermann Antal ethnografusok itt fonograffal népdalokat gyüjtenek. Innen a vidékre rándulnak ki. Este a kaszinóban előadást tartanak.

Vasárnap Kolozsvárt az egyetemi matinén *Tamás Kata* kalotaszegi népviseletben eredeti kalotaszegi népdalokat fog énekelni.

— **Jó bor, jó egészség . . .** A mai kor embere mindent gyárilag igyekszik előállitani. Igy tesznek a borral is. Hozatnak vadan termett, vagy pinczében süretelt „Olasz bort,“ tezsnek hozzá kerti vinkót, spiritust borkövet, festéket és előállitják a legfinomabb erdélyi borokat. Erdély gyöngyét, Leánykát stb. Van Kolozsvárt egy megcsontosodott, megvénült angol. Ez az öreg nem akar haladni a korral. Waltonnak hivják ezt a konzervativ felfogásu embert. Ez ma is azt hiszi, hogy konkurrálni tud a borgyárosokkal oly képen, hogy ő most is, a régi módi szerint hamisitatlan, tisztán kezelt borokat ad. Pedig téved a jó Öreg. Tiszta bor ma már kevés embernek kell. Csak legyen olcsó, aztán lehet spiritusos, lehet mü bor. E jó hiszemü öreg most még boltot is nyitott a Jókai utczában, a Rhédey házban. Ez üzletnek bizonyára sokan fognak járni a csodájára. De bort, tiszta drága jó bort, innen csak azok fognak venni, a kiknek a borra, mint orvosságra van szükségük.

— **Rózsák a közönség számára.** Most, a mikor a kerteket mindenütt a legnagyobb buzgalommal rendezik be, szükséges tudnif hogy a legerőteljesebb, a legszebb rózsa tők hol találhatók. Eddigi tapasztalataink szerint a legerősebb legszebb rózsa tők a legnagyobb választékban Schultz Rezső kolozsvári bréfő-uti kertészeti telepén találhatók.

— **A rendőr főkapitány ur figyelmébe.** Városunk egyetlen üdülő helye a sétatér. Szegényes viszonyainkhoz mérten nem csak szép, de párját ritkitó az összes vidéki városok közt. A belterjes épitkezés folytán ide menekül szabad idején mindenki, kinek nem adja meg a sors, hogy fürdőhelyeken szivhasson egy kis jó levegőt. Ha rokoni, baráti vagy ismeretségi körünkből valaki Kolozsvárra jön — ide vezetjük s büszkén mutogatjuk, hogy ez a mienk. A katonai parancsnokság szives figyelme folytán hetenkint kétszer zenét élvezünk és ez talán az egyetlen szorakozása nagyon sok családnak, kinek szinházra, orfeumra stb. nem telik. De mivel nincs öröm üröm nélkül — itt is van ket olyan dolog, melynek nem szabadna lennie. Egyik a koldusok serege, másik a rendőri felügyelet alatt álló festett leányok. Mi sajnáljuk s szánjuk a koldusokat s ép azért adakozunk is nekik — de ne kivánja a rendőrség, hogy ezen keresztényi kötelességünknek ép a sétatéren tegyünk eleget. Lehetne talán valami utonmódon más megoldást is keresni a koldusok fenntartására, hiszen végül is emberemlékezet óta városunkban egy koldus sem halt meg éhen. Kérünk tehát intézkedést arra nézve, hogy a kuldusok legalább a sétatértől legyenek kizárva, mert nem épen diszes látvány, hogy minden tizedik lépésnél egy félig levetkezett, avagy felsem öltözött alak nyujtsa felénk a kezét, a mindennapos pálinka könnyebb biztositása végett. A mi pedig ama bizonyos kisasszonyokat illeti, az ők hágyományán kirivó öltözeteikkel s kihivó magaviseletükkel — ez egyszerüen scandalum. Sehol a kerek világon nem láthatni őket ily nyilvános helyen, csak nálunk. Mit keresnek ezek a páriák a tisztességes emberek között? Mivel nem a nyomoruság dobta őket a pocsolyába, hanem a saját könnyelmüségük, becsületbeli kötelességünk őket be sem eresztení a tisztességes emberek közé. Kérjük tehát a főkapitány urat, hogy tisztitsa meg tőlük városunk egyetlen üdülő helyét, mely cselekedetéért hálás lesz a tisztességes közönség minden osztálya. (Beküldetett.)

— **A torda-szent-lászlói** „Ifjusági Daloskör“ a vármegyei tanitótestület toroczkói körének gyülése alkalmából, a kör tagjainak tiszteletére 1899. évi május hó 11-én a daloskör „Otthona“ termeiben mükedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendez.

— **Budapesti lóversenyek.** A budapesti tavaszi meeting f. hó 6-án veszi kezdetét és 10 napon keresztül fogja gyönyörködtetni a főváros sportkedvelő közönségét. Mindjárt az első napon igen szép meetingre van kilátás, a mikor is a májusi handicap lesz lefutva, A verseny 6-ik napján futják az idei király dijjat, a mely elé nagy várakozással és érdeklődéssel tekint a közönség. Ujdonság számba menő dolog lesz a még eddig nem futott két évesek egyrészének szereplése és az ujonnan bemutatott és igen czélszerünek bizonyult kitünően müködő és gyorsan egy ember által kezelhető kiszámitó géptervezet. A nevezések és a meeting összeállitása a lovaregylet titkárát Magyar László drt és Saledt főpénztárosokat dicsérik, a kik egyuttal minden lehetőt elkövettek a közönség legmesszebb menő kényelmeinek kielégitésére.

— **A királyné ajándéka.** Kedves történetet beszélnek Margit olasz királynéról, a ki egy napon megbizott egy kis paraszt leányt, hogy születésnapjára kössön neki selyemből egy pár keztyüt. A munka elkészült a határnapra a leggondosabban kiállitva s a királyné egy másik pár keztyüt adott érte a leánykának. Az egyik pénzzel volt megtöltve, a másik bonbonnal. Mellékelve volt egy pár sor is, a melyben a királyné fölszólitja a kicsikét, hogy irja meg neki, melyik keztyü okozott neki nagyobb örömet. A válasz szóról-szóról igy hangzott: „Kedves királyné! A te ajándékod miatt sokat sirtam. Az apám elvette a pénzzel telt keztyüt, a bátyám a bonbonnal teltet.“

— **Európai papir amerikai ujságnak.** Egy előkelő new-yorki ujság, a „The World“ (a világ) kérdést intézett egy helsingforsi papirgyárhoz, hogy hajlandó volna-e az ő papirszükségletét, mely naponkint százezer kilogrammra rug, liferálni. Ennek a szokatlan ajánlatnak oka, hogy az amerikai papirgyárak ringgé alakultak azzal a czéllal, hogy a papir árát nagyon magasra emeljék. Az emlitett gyár nagyon jó üzletet köthetne, mert a „The World“ papirfogyasztása öt év alatt 5,430.000 dollárra emelkedett; de az ajánlatot nem fogadhatja el, mert 100.000 kilogramm papirt legfeljebb egy hét alatt tud produkálni. Az amerikai lapnak tehát más európai gyárhoz kell fordulnia.

— **Harminczezer dollár egy szegfüért.** Nagy feltünést keltett annak idején s nemcsak a szak- hanem a napilapok is csodálkozva közölték, hogy a William F. Benett rózsa tulajdonjogáért 5000 dollárt, a Her Majesty rózsáért pedig 10.000 dollárt fizettek. Ennél a két összegnél együttvéve jóval nagyobb összeget, épen kétszerannyit fizetet most egy Lawson nevü bostoni bankát Fischer Péter ellisi virágtenyésztőnek egy uj szegfüért, mely az ő nevét fogja viselni. Ezt az uj szegfüt Fischer négy évvel ezelőtt magról tenyésztette; virága élénk sötét-vörös, s hosszu fe szes kocsánya van; kelyhe nem reped szét, dusan és majdnem folyton virágzik s a legjobb amerikai szegfünek tartják.

— **Az öröklésről.** Széles körben elterjedt nézet, hogy a gyermekek közül a leányok ugy testileg, mint lelkileg inkább az apához, a fiuk pedig az anyákoz hasonlitanak. Crocq brrüsszeli idegorvos az állatvilág körében kisérleteket folytatott, hogy ez állitás helyességéről meggyőződjék és az eredmény a néphitet megerősiti. Két különböző faju és koru ifjuságuktól minden idegen érintkezéstől elzárt galamb párzásának eredménye 12 him-fiók volt, valamennyi az anya fajtájából és négy nőstény-fiók, az apa fajtájából. Crocq különböző fajtáju tyukokon folytatta kisérleteit és az eredmény itt is az volt, hogy a fiatal csirkék közül a kakasok anyára, a tyukok pedig az apára ütöttek.

— **Negyedik magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték.** Az előttünk fekvő tervezet szerint május hó 18-án és 19-én lesz az I. osztály huzása és figyelmeztetjük különösen olvasóinkat, hogy a nyerési esélyeket csak akkor lehet ezen sorsjátéknál teljesen kiaknázni, ha már az első osztálynál megkezdjük a játékot. A mint különböző helyről értesülünk, a sorsjegyek iránti kereslet épen oly élénk és nagy, mint az első játéknál volt és azért tanácsos, hogy minél elébb egy sorsjegy birtokába jussunk. Az I. osztályu sorsjegyek árai: egy egész sorsjegy 6 frt, egy fél sorsjegy 3 frt, egynegyed sorsjegy 1 frt 50 kr., egynyolczad sorsjegy 75 krajczár.

Ha a különböző főelárusitók felett szemlét tartunk, akkor az előttünk ismerős Török A. és Társa czéget, (Budapest, Váczi-körut 4 a.) mint szolid bankházat, mely nagy szerencsével játszik, bizvást ajánlhatjuk. A ki tehát Török A. és Társánál Váczi-körut 4 a. alatt vásárolja sorsjegyét, az a legjobb kezekben van.

— **Vilmos császár — franczia származása.** A párisi Journal kideritette, hogy II. Vilmos császár ereiben franczia vér is folyik, a császár egyik ősanyja franczia leány volt. A nantesi edictum visszavonása után egy poitou-i nemes: Desmiers Sándor leányával, Eléonore-ral, Németországban volt. Eléonore igen szép volt és igen erényes; Celle herczeg, a hannoveri herczeg öccse, beleszeretett és nőül vette. Ebből a házasságból egy leány származott, aki 1682-ben unokafivéréhez, a hannoveri választófejedelemhez ment nőül. Ez a fejedelem később György Ágost névvel az angol trónra jutott. György Ágostnak a leánya I. Frigyes Vilmos porosz királyhoz ment nőül, s az ő fia volt Nagy Frigyes. A porosz királyi ház tehát leányágon egy franczia nőtől, a poitou-i Desmiers Eléonore-tól származik. A Journal arról már nem emlékezik meg, hogy a francziák örülnek-e a rokonság fölelevenitésének?

Gyászrovat.

Bedő Károlyné szül. Mátyás Julianna m. kir. posta-távirda segédellenőrné Tordán meghalt.

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Minden kolozsvári lakós tudja, hogy a „Szép“ utcza van hivatva, különösen a gyalog közlekedést a belváros többi része és a szappan negyed között lebonyolitani. Ha már szükségesnek tartották az utcza két oldalán oly szük járdát fenntartani, hogy két ember alig kerülheti ki egymást; kivánatos lenne, hogy gondoskodjék arról is a hatóság, hogy a közönség ezt zavartalanul használhassa.

De sajnos, a városi szemetes ládák, a város háztartásának ezen igen fontos tényezői, a járdákról leszoritják a közönséget; jelen esetben is a gyalogjárót teljesen lefoglalja egyik. Ha sár van és az ember biztos szemmel, már messziről taktikával nem élve, az elfoglalt járdán indul el, akkor vagy kénytelen visszatérni és ugy kerülni a másikra, vagy pedig kénytelen sárban gázolni és ugy folytatni utját. Éjjel pedig nem egy gyanutlanul közlekedő ember bukott fel rajta, vagy ruhájának foszlányaival váltotta meg ezen kedves akadály megismerését.

Azt már kivánni sem lehet, hogy az alig a ládától 1 méternyi távolságban levő lakóház tulajdonosának egészségi érdekei figyelembe vétessenek. A ronda büzt és baczillusokat árasztó láda miatt már a lakás szellőztetés is lehetetlenné vált. Tisztelettel kérdjük az illetékes közegeket, hogy más alkalmas helyet nem találhatnak e láda elhelyezésére?

Szerkesztőségi üzenetek.

L—g. Deés. A főispánok változása bizonyára nem fogja érinteni Szolnok-Dobokamegyét, mert báró Bornemissza főispán működésével az egész vármegye közönsége, tudtukkal meg van elégedve.

P.—Géza. M. Vásárhely. A Kossuth szobor leleplezési ünnepélyére vonatkozólag még semmi értesitést sem vettünk, hogy a városi törvényhatóság miféle intézkedéseket tett. Igaza van, már nagyon is ideje volna az előkészületek sürgös megtételére.

Kivánesinak. Helytt. Mióta Széll Kálmán beköszöntőjében azt a kijelentést tette, hogy a jog, törvény és igazság szerint fog kormányozni, szálló ige lett a jog, törvény és igazság, csakhogy aztán az ige testé is váljon. Mi ide lent még nem igen érezzük a hatását s csak akkor fog igazán beteljesedni, ha az egész országban a Tisza-Bánffy által teremtett klikkek leszorittatnak a közszereplés teréről. Ezek a penész gombák rontották meg a közélet levegőjét s terjesztették a korrupciót.

Előfizetőnek. N.-Enyed. A debreczeni Bethlen ünnepélyről mindenesetre megfogunk emlékezni. Értesitéseit különben szivesen vesszük.

Sikulusnak. Hogy ki lesz a főispán? e kérdésre, mi bizony biztos feleletet adni nem tudunk. Egygyet azonban tudunk. Ha addig elhuzódik a kinevezés, mig Horánszky belügyminiszter lesz, ugy minden valószinüség szerint, Deésy Zoltán, M.-Torda-megye alispánja fog kineveztettni.

Olvasónak. Mezőség. Gazdasági rovatunkra mindig ugy sulyt fektetünk s jövőre is gondoskodtunk, hogy minden fontosabb kérdésről kellő tájékozást nyerjenek ólvasóink.

Tordainak. A haladásnak mi is barátjai vannak, de a minden számitás nélküli költekezést sehogy sem tudjuk pártolni. Mit ér a sok diszes palota, ha azok csak a czifra nyomoruságot juttatják eszünkbe. Levelére csak annyi a válaszunk: fenn az ernyő, nincsen kas.

K. L. Helytt. A közlemény hir csak 2 frt dij beküldése után közölhető.

Gazdaság.

Milyen legyen a jó gyümölcsfa?

Ott takarékoskodni, a hol az nincs helyén, csak kárral jár. Ezt tartsa szem előtt a gyümölcsfatenyésztő is és ne vegyen silány, beteges fácskát csak azért, mert ólcsón jut hozzá, hanem ne sajnálja a nagyobb költséget ép, egészséges csemetéért.

A beteges fácska vagy nem ered meg, vagy ha igen, pár évig sinylődik és azután mégis csak, daczára a vesződségnek, elhal, De ekkor nemcsak az érte kiadott pénz megy veszendőbe, hanem a 2—3 évi idő és munka is. És miért? Mert nehány fillért megtakarítottunk és fukarkodtunk. Azért legyen szabály az, hogy csak jó gyümölcsfát ültessünk, melyről remélhetjük, hogy megered és megbálálja fáradozásunkat, s ne legyünk arra tekintettel, ha valamivel drágább is,

Már most milyen legyen a „jó“ fa? Tekintsük csak legelőször a gyökérzetet. Az legyen mindenekelőtt, egészséges, a kiemeléstől ne legyen nagyon megsérült vagy nagyon rövidre levágva. Továbbá ne birjon erős, egyenesen lefelé hatoló karógyökérrel, hanem legyenek rajta sürün elágadozó mellékgyökerek ujjnyi vagy czeruza vastagságban. Ilyen gyökereknél a metszési felületen könnyen és gyorsan képződnek fiatal szivógyökerek.

A hajszál-gyökerekre kevesebb suly fektetendő, mert ezek röviddel a kiemelés után amugy is már elhalnak.

A törzsnél az egészség, épség szintén első sorban jön figyelembe; seb azon ne legyen vagy más sérülés. A nemesitési helyek legyenek jól behegedve. a törzs sima és egyenes növésü, a korona felé elvékonyulva.

Arra szintén ügyelni kell. hogy a fa ne legyen növényi vagy állati betegségektől megtámadva, hogy ne hozzunk azzal valami bajt a gyümölcsünkbe.

A törzs legyen 2—2.2 m. magas s eléggé erős és fejlett, hogy az időjárás viszontagságának ellenállhasson.

A koronája is egészséges legyen, ne legyen elvénhedt vagy tulságosan visszametszve, hanem fiatal, erőteljes évi hajtásokkal birjon. A hajtások száma függ attól, milyen alakura akarjuk a fát nevelni: piramisra vagy másformára.

Természetesen kifogástalan fára csak ritkán lehet akadni, de mégis csak, a mennyire lehet, az ideális alakot megközelitő fát szabad csak ültetni, ha belőle megfelelelő hasznot akarunk huzni.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Az aratás.

Budapest, május 6.

Darányi Ignácz földmüvelésügyi miniszter már most gondoskodik arról, hogy aratás idejére a gazdáknak kellő munkaerőt biztosithasson. A törvényhatóságokhoz intézett leiratában a miniszter felhivja azokat, hogy irják össze mindazon mezei munkásokat, kik önhibájukon kivül foglalkozás nélkül maradnak. Egyuttal azonban értesitendők a munkaadók is, hogy a mennyiben munkáskézre szükségünk lenne, e végből a földmüvelésügyi minisztériumhoz forduljanak. Minden eshetőséggel számolván, a miniszter az idén is gondoskodik munkástartalékról, melynek nagyságát azonban csak később fogja meghatározni, ha majd az összes adatok beérkeztek.

Sáska-járás.

Madrid, máj. 6.

A sáskajárás egyre nagyobb arányokat ölt. Alicante tartományban, Almarchon és Belmez között a vasutat 18 kilométer hosszuságu vonalon vastag sáskaréteg födi.

A magyarországi szakszervezeti kongresszus.

Budapest, május 6.

A magyarországi munkás szakszervezetek és szakegyletek e hó 21 és 22-n pünkösdkor tartják első kongresszusukat. Napirend: 1. A végrehajtó bizottság jelentése. 2. A szakszervezeti szervezkedés alakja. Munkanélkülick uti segély ügye; szállás ügy. 3. A szakszervezeti tanács, esetleg munkás titkárság szervezése és a bizottság megválasztása. 4. Munkás védtörvényhozás. 5. Szaksajtó. 6. Munka közvetités. 7. A sztrájk ügy és az egyesületi szabadság. 8. Inditványok. A végrehajtó bizottságnál eddig 106 szakegyesület jelentette be, a kongresszuson való képviseltetését.

Püspöki konfereczia.

Bpest, május 6.

A püspöki konferenczia a herczegprimásnál ma délelőtt kezdődött meg a kanzel-paragrafus felett.

A püspökök közül csak Schuszter és Zalka hiányoznak.

Megdicsért katona.

Bécs, május 6.

Azt a katonát, ki Reriha segédkertészt az őrhelyről agyonlőtte, napiparancsban megdicsérték, mert őrhelyén kifogástalanul viselkedett.

Hó.

Budapest, május 6.

Fiumében váratlanul kemény tél keletkezett. A Karston óriási hó. Abbazia szintén hó alatt. A vonatok elkésve közlekednek.

Erdélyi képviselők köre.

Budapest, máj. 6.

A ház folyosóján beszélik a következőket: Két erdélyrészi képviselő akcziót kezdett arra, hogy az erdélyi választó kerületeket képviselő honatyák „Erdélyrészi képviselők köre“ czim alatt külön kört alkossanak s elnök, társ elnök, főtitkár, főjegyző s t. b. titulusok alatt módot nyujtsanak e körben az erdélyi képviselők nehányának arra, hogy egyéni képességüket a haza rész érdekeinek elővitelére érvényesithessék. A kör élére Hegedüs Sándor kereskedelmi ministert szemelték ki. Társelnök lenne egyik erdélyrészi mágnás képviselő, a tiszti állásokra is vannak már kandidáltak.

Az eszmét a képviselői körökben nem fogadták valami nagy rokon szenvvel. Többen nyilatkoztak ellene, mint mellette még az erdélyi kerületek képviselői közül is.

Az Unió kimondása folytán nincs szükség arra, hogy az erdélyi képviselők külön csoportot alkossanak, mert e haza rész érdekei védelmet találnak külön kör alkotása nélkül is.

Arra sincs szükség, azt mondják, hogy egy külön kör élén igyekezzenek egyes emberek helyet foglalni, hogy igy nagyobbaknak lássa őket a tömeg s érvényesülésük ez által váljék lehetővé.

Lucheni büntársa.

Budapest, május 6.

Lucheni büntársát, Panissza anarkistát Luganoban elfogták.

Hó Bécsben.

Budapest, május 6.

Bécsben erősen havazott. Egész Ausztriából havazást jelentenek.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS,
Felelős szerkesztő és tulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY

NYILTTÉR.

Holnap május 7-én

ELITE KATONA HANGVERSENY
AZ
UJVILÁGBAN
a m. kir. 21. *Honvéd gyalogezred* zenekara által.

Hétfőtől kezdve az
Első Spanyol-társulat
hangversenyez.

Uj! Uj! Uj! Uj! Uj!

Szives pártfogást kér
Pferschy Ferencz
vendéglős.

Van szerencsénk a nagyérdemü közönségnek és italméréssel foglalkozó uraknak becses tudomásokra hozni, miszerint **Belközép-utcza 9** ház sz. alatt a *Fogyasztási irodával* egy udvaron Szesz, Pálinka, Szilva, Seprő, Cognac, valamint saját Likör-gyártmányokból

NAGY RAKTÁRT

rendeztünk be, hol a legfinomabb szeszes italok a legolcsóbban szerezhetők be, a melyet a nagyérdemü közönségnek becses figyelmébe ajánlunk és pártfogásukat kérve maradunk kiváló tisztelettel

2—3 **RUCSKA** és **TORDAI**,
fogyasztási és italadó bérlők.

Fontos tudni!

A n. é. közönségnek, hogy a **tavaszi** és **nyári áru ujdonságok** megérkeztek. Különösen **női, férfi** és **gyermek-czipők, férfi** és **fiu-kalapok, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztyük, nap-** és **esőernyők, harisnyák,** dus választékban, mérsékelt, szabott árak.

SIPOS TESTVÉREK,
czipő, kalap és férfi-divatáru raktára.
Kolozsvárt, Belmagyar u. 3. sz.
(8—9)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

920—1899. eln. 411. 2—3

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 441—98 közgy. szám alatt hozott s a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur által 21103—899. szám alatt jóváhagyott határozata a'apján pá yázatot hirdetek a városnak Szolnok-Doboka vármegyében levő ugynevezett alsó jószági erdeinek biztositására illetve őrzésére rendszeresitett egy szakvizsgázott erdőőri állásra és egy erdőszolgai állásra, va'amint a veczki és gyurkapataki erdőkhöz is egy erdőszolgai állásra.

Az erdőőr évi fi etése 300 frt, 30 forint ruhaátalány és természetbeni lakás. Az erdőszolgák évi fizetése egyenkint 120 frt.

Felhivom ennélfogva mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, kogy pályázati kérésüket szabályszerüleg felszerelve, hozzám **folyó évi május 20-ig** annál is inkább adják be, mivel később beérkezett kérések figyelembe nem vétetnek.

Megjegyeztetik, hogy az erdőőrnek az 1879 évi XXXI. tcz. 37. §-ban előirt minősitéssel kell birnia. Az erdőszolgai állásra pályázóknak, az irni, olvasni tudást, 24 éves életkorukat, fedhetlen előéletüket és honpolgárságukat kell igazolniok. Ugy az erdőőr, mint az erdőszolgák folyó évi julius elsején kötelesek lesznek állásukat elfoglalni.

Kolozsvárt, 1899 ápril 25.

Szvacsina Géza,
polgármester.

FARKAS IGNÁCZ

czipő-kereskedő,

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós utcza, 'Sigmond féle ház.

Ajánlja karlsbadi

férfi-, női- és gyermek czipő nagy raktárát!

Nagy választék, pontos kiszolgáltatás és jutányos árak mellett kéri a nagyérdemü t. közönség becses pártfogását. 413. 1—3

MEZŐGAZDASÁGI BANK

ÉS

takarékpénztár részvénytársaság

Kolozsvárt, Jókai-utcza 3. szám, emelet.

Betétek után naptól-napig

5% kamatot

fizet, s a tőke-kamatadót is az intézet saját-jából fedezi, ugy, hogy a betevő **tiszta kamatot élvez.**

BETÉTEK

rendszerint felmondás nélkül fizettetnek vissza.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágositással szivesen szolgál

386. 2—3. **az igazgatóság.**

Értesités!

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelégedésre működő és a legdisztingváltabb izlést is kielégitő butorraktárromban és műhelyemben ügyeim rendezéséhez szükséges rövid szünetet többen, kenyérszerzésre irányuló rosszindulatu koholmányokkal ama hiresztelésekre használták fel, hogy e régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem, nyugalomba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalok. Minthogy kiváló izlésemről és pedans munkámról külföldön elismert nevemet megrontani másképen — pl. versenymunkával — nem voltak képesek, mindezt csak azért hiresztelték és hiresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkor kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitüntetni, üzletemből e szünet alatt elszokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önérzetének tartozom e tendentiózus rágalmak dementálásával. A mit sietek is tenni ama tiszteletteljes kérés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állitások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb czégekkel éppen ugy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezentul még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágositásául.

Ezek után van szerencsém jól ismert czégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen uj berendezések, garniturák kibővitése, bevonása, mindennemü javitása, átalakitása, vagy becserélése tekintetéből. Ugyszintén bátorkodom felhivni becses figyelmüket uj, vagy régi butorokat „moly mentesitő“ preparatumomra, melylyel több évi módositás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becses megrendelésüket kérve maradok kiváló tisztelettel

415b. 1—* **Duchony János és fia.**

Legnagyobb kályha raktár.

Legnagyobb kályha raktár.

Ugy minőségben, mint szépség tekintetében összehasonlithatlanok a

Kozel F. József

417. 1—32 féle czég

Kolozsvárt, Unio- (régi belmonostor-utcza) 7. sz.

Hires kályha kemenczéi.

Asztal és disz-kandallók, továbbá **porczellán, majolika es ó-német kályhák, takarék-tüzhelyek, fürdő kádak, kemencze-fal burkolatok** stb.

Minden e szakmába vágó munkálatok saját szerelők által csinosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Erdély legnagyobb kályha-raktára.

Telefon 398. szám.

Legdiszesebb kályha raktár.

Legajánlhatóbb kályha raktár.

Pályázat segédtanitónői állásra.

Kolozsvár sz. kir. város milleniumi elemi iskolájához egy **segédtanitónői** állás szervezetett.

Ezen állás 500 frt azaz ötszáz o. é. frt fizetéssel és 100 frt azaz egyszáz o. é. frt lakáspénzzel van javadalmazva.

Pá'yázhatnak **okleveles tanitónők.**

A pályázathoz melléklendők az oklevél, keresztlevél, s ha az illető más hason intézetnél működött, **működési bizonyitvány.**

A megválasztott segédtanitónőnek egy evi sikeres működés után végleges itéseért lesz joga kérelmezni.

Az állomás **1899 évi szeptember 1 én** lesz elfoglalandó.

A folyamodványokat alólirt elnökhöz (Belközép-utcza 4 szám emelet) folyó évi május 31-ig kell beadni.

Kolozsvárt, 1899 május 1. 399. 2—3

Dobál Antal, felügyelő bizottsági elnök. **Elek Gyula,** felügyelő bizottsági jegy ő.

Kitünő minőség!

Gyártási telepek: Kolozsvári Szt. Györgyhegyi téglagyár [kézi és gép-téglagyártás.] Kolozsvári Rákóczihegyi téglagyár [géptégla gyártás.]

Kolozsvári

Szt.-györgyhegyi télglagyár részv. társaság.

Telefon 181. Telefon 181.

Ajánlja az épitész urak és épittető közönség részére

kitünő minőségü

— kézi- és gép-tégláit. —

Igen előnyös árak s nagyobb vétel vagy kötéseknél külön **rendkivüli árkedvezmény** nyujtatik.

A tégla minőségéről bárki is meggyőződést szerezhet gyártelepeinken.

Megrendeléseket elfogad:

a „Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytárs.“

(Jókal u. 3. — Telefon 52.)

349. 5—5

Nagy Készlet!

Igen előnyös árak.

Pályázati hirdetmény.

A „Szamosujvári Takarékpénztár Részvénytársaságnál“ havonkint utólagos részletekben fizetendő, évi 1200 koronával dijazott **könyvelő-segédi állás** üresedésbe jövén, felhivatnak mindazok, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy kereskedelmi akadémiai, vagy felsőbb kereskedelmi iskolai képzettségüket, valamint előző alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmüket **1899. évi Május hó 30-ig** alólirt igazgatósághoz nyujtsák be. A folyó évben vizsgázók kérelme is elfogadtatik. 418. 1—1

A ki megválasztva lesz, állását azonnal elfoglalhatja, azonban Julius hó 1-sig feltétlenül elfoglalni köteles, jogait és kötelességeit irásbeli szerződés fogja szabályozni.

Szamosujvár, 1899 ápril hó 30.

A „Szamosujvári Takarékpénztár Részvénytársaság“ Igazgatósága.

Sz. 2096—899 tlkv. 419. 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a kolozsvári kereskedelmi bank és a kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaságnak Karpf Gyuláné sz Grün Áron Teréz végrehajtást szenvedő elleni 72 forint tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvár városi kir. járásbiróság területén levő Kolozsvár városban és a kolozsvári 60. sz tjkben Áron Mihály, Grün A. Lipót és Karpf Gyuláné sz. Grün A. Teréz nevén álló és természetben egy birtoktestet képező A † 2—4 rend. 3374, 3375, 3375, 3372, 3373. hrszámu házastelkekből Karpf Gyuláné sz. Grün A. Terézt illető egynegyed részbeni jutalékra, Grün Áronnak ide vonatkozó C 89 alatti egynegyed részbeni haszonélvezeti jogának fenntartásával 1366 frt 25 kr. becsértékben mint ezennel megállapitott kikiáltási áron elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi **május hó 20. napjának délelőtt 10 órájakor** ezen kir. Tvszék 14. sz. szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz a. kelt I. M. rendelet §§-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni — avagy az 1881 évi LX. tcz. 170. §. értelmében a bánatpénzének a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint tkvi hatóság 1899 márcz. hó 12.

Dr. Szentkirályi Gyula,
kir. tvszéki biró

Erdélyrészi Első Vegyészeti Kelmefestő és Ruhatisztitó Intézet

Széchenyitér 9. sz. Kolozsvár, Unió utcza.

A legujabb gépek alkalmazásával, a **női férfi és gyermeköltönyök,** továbbá bármely szövetek, mint **selyem, gyapju, pamut** vagy vegyes szövetek **festését és tisztitását** a legnagyobb tökélyre juttattam, hogy ez által üzletem jó hirnevét terjesszem és hogy a n. é. közönségnek megelégedését a legnagyobb mértékben kiérdemelhessem. Azon reményben, hogy szives megbizás esetén ugy jutányos árszabás, mint a lehetőség határain belül való legjobb kivitel által teljes megelégedését megnyerem. — Elvállal férfi s női ruhákat, disztellak, zsenil, csipke függönyöket, butor-szöveteket, katonai egyenruhákat, szinházi és egyházi öltözékeket festésre és tisztitásra Szives megbizását kérve maradtam kiválé tisztelettel **Dávid Ödön.**

Vidéki megbizások 8 nap alatt, gyás ruhák 48 óra alatt haladéktalanul eszközöltetnek. 421. 1—24.

Házmesteri állást keresek,

gyereknélküli nős vagyok

kertészethez, ácsmesterséghez

értek. Jelenlegi lakásom Szénatér-utcza 7. sz.

420. 1—1. **Vitális János.**

Jód-fürdő

Felső-Bajom (Bázna).

Jód- és brómtartalmu sósforrás, Küküllőmegyében, Erdélyben.

Fekszik 291 m. magasban a tenger szine fölött.

A felsőbajomi (báznai gyógyintézet) számos jód- és brómtartalmu gyógyforrásai következő betegségeknél találtattak kitünő gyógyhatásuaknak: a köszvény, izületi csuz és görvély minden vá tozataiban, a higanynak hosszu használata következtében beállott gyengeségnél neuralgiánál és ischiasnál, krónikus bőrbetegségeknél (exoma, lupus, psoriasis) és rechitisnál. Gyógyitási tényezők: kád és hidegfürdők, iszapfürdők, ivókura, villanyozás és masszázs A fürdő a magyar államvasutak Medgyes állomásától háromnegyed órányira fekszik, szőllőhegyek és erdők által körülövedzett, szelek el en védett kies völgyben. Naponkint postaközlekedés Medgyessel, valamint telefon a fürdőtelepen. Kunyelemmel berendezett szobák, kitünő konyha mérsékelt árakkal.

Ujonnan épült és kényelemmel berendezett kádfürdők.

Prospe'tusek kivánatra ingyen.

A fürdő megnyitása május hó 25-ikén történik. Dr. Lám Albert állandó fürdőorvos.

414. 1—3. **A fürdőigazgatóság.**

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1,000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. à	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
432	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
3900	„ „	170
4900	„ „	130
50	„ „	100
3900	„ „	80
2900	„ „	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

A negyedik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre ujból **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint **az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.**

A nyerési esélyek tehát mint már általánosan ismeretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Sziv s mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerü **eredeti árban** és pedig:

egy egész	I. o. eredeti sorsjegyet	6. —
„ fél	„ „ „	3. —
„ negyed	„ „ „	1·50
„ nyolczad	„ „ „	—·75

küldünk szét **utánvéttel,** vagy a **pénz előleges beküldése ellenében.**

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig dijtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket mielőbb,** legkésőbb azonban

f. é. május hó 18. és 19-ig

mely napokon a huzás van,

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjátek főelárusitói

BUDAPEST, V., Váczi körut 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és félmillió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa uraknak Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjátek eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt (utánvételezni kérem. / postautalványnyal küldöm) A nem tetsző törlendő

Postos czim

254. (8—0.)

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.